

se je odstopila dež. odboru, da še letos izdela načrt za vodovod. (Poroč. Božič.)

Posl. Pfeifer je utemeljeval svoj samostalni predlog glede prebitkov osebnega dohodninskega davka.

Mariji Androjni se je dovolila za tri leta miloščina mesečnih 10 gld., Elizabetni otroški bolnici v Ljubljani podpora po 300 gld., za tri leta. Prošnja vasi Leše pri Mošnjah za podporo za napravo brizgalne se je odstopila dež. odboru. (Poroč. Murnik.)

Prošnja posestnikov iz Starega apna pri Vel. Lipljenih za znižanje stroškov povodom delitve njih skupnega zemljišča, o kateri je poročal dr. Papež, se je na predlog dr. Tavčarja odklonila.

Frančiški Jalen je bila dovoljena miloščina po 8 gld. na mesec od 1. maja letos. (Poroč. Murnik.)

Na prošnjo županstev ob kamniški Bistrici se je naročilo dež. odboru, da se čim prej dogovorno z vlado loti uravnave Bistrice in poskrbi, da se odstrani pesek, ki se je nabral pri izlivu Bistrice v Savo. (Poroč. baron Rechbach.)

Prošnja za razdelitev občine Vodice se je odstopila dež. odboru. (Poroč. baron Rechbach.)

Letnega poročila §§ 4. „Deželne podpore.“ (Poroč. Ažman), § 7. A. „Deželna prisilna delavnica“ in B. „Deželni dobrodelni zavodi“ (Poroč. Grasselli so se odobrili.)

Poroč. Grasselli je najprej primerjal statistične izkaze o deželnih dobrodelnih zavodih glede 1897. leta z onimi glede 1896. leta, konštatoval vobče ugodne razmere in potem gledé bolnice (brez porodišnice, blaznice in hiralnice) navéel nekatere jako zanimljive številke iz desetletne dobe 1888—1897. Število vskrbovancev (bolnikov) v bolnici se je v ti dobi skoro podvojilo; leta 1888. je bilo namreč v bolnici, namreč na medicinskem, kirurgičnem, sifilitsko-dermatološkem, oftalmološkem, ginekološkem infekcijskem in opazovalnem oddelku oskrbovalnih 3661, leta 1897. pa 6031 bolnikov. Trošek za hrano in postrežbo teh bolnikov je znašal 1888. leta 37.100 gld. 1897. leta pa 51.723 gld. Leta 1888. se je deželi povrnilo teh troškov 9761 gld., leta 1897 pa 42.823 gld., tako da je torej dežela 1897. leta trošku za postrežbo in hrano v bolnici prispevala le 8600 gld. Z ozirom na ta jako povoljni vspeh je poročevalec izjavil, da gre vsa čast bolničnemu upraviteljstvu in deželnemu odboru za skrb, da se je na korist deželnih financ izterjal tako znaten znesek bolničnih troškov. Glede troškov za kranjske bolnike v tujih bolnicah je poročevalec naglašal, da so se ti troški 1897. leta spet pomnožili. Oskrbovanih je bilo to leto v tujih bolnicah sicer le 5 Kranjcev več kakor 1896. leta, a povračila oskrbnih troškov tujim bolnicam so 1897. leta vendar poskočila za 2777 gld. Še posebe pa je poročevalec opozarjal na tržaško bolnico, kjer kranjsko deželo njeni bolniki največ stanejo, vsak bolnik 92 krajcarjev na dan, in kjer se ti bolniki najdalje v ti bolnični oskrbi zadržajo, namreč vsak bolnik dobrih 31 dni. Končno je poročevalec še predlagal, da deželni zbor pritrdi deželnemu

odboru gledé dogovora c. kr. vlade z Bolgarijo in Anglijo o vzajemnem brezplačnem bolničnem oskrbovanji, oziroma neimovitih bolnikov, kar se tiče dogovora z Anglijo — samo neimovitih umobolnih.

Politični pregled.

O konferenci za razoroženje. — „Nov. Vremja“ pišejo o bodočih uspehih te konference jako trezno ter si nikakor ne delajo preveč upanja. „N. V.“ menijo, da bode že prav lep uspeh, ako se določi vsaj začasno, da se vojske in ladijevja več ne večajo. Da bi se pa na konferenci ustvarilo mirovno sodišče, ni verjetno. Popolno razoroženje Evrope in vsega omikanega sveta je nesmiselno, ter nemogoče. Papež se nadeja, da se sklenejo na konferenci v Haagu mirovna sodišča, katerih člen bi bil seveda tudi vsak papež. S tem bi se ugled papeštva jako dvignil, saj bi se pripoznala s tem suvereniteta papeža, ki se dandanes sicer oficijalno priznava, a ki nima v praksi nobene veljave.

Nemško-nacijonalna konferenca zaupnih mož. — Zadovoljnost, katero izraža nemško-opozicijsko časopisje zaradi uspeha nedeljske konference, je jako skromna. Poleg najboljših nad se oglašajo tudi resni dvomi o tem, ali se posreči podkomiteju, ustvariti vse opozicijske Nemce združujoč in zadovoljevajoč program. Izražajo pa se tudi nesoglasja med posameznimi opozicijskimi strankami. Neko glasilo nemške ljudske stranke piše, da so bili na tej konferenci radikali na vsej progi tepeni. Celo s svojo zahtevo, naj ostane skupni nemški program tajen, so padli radikali v vodo. „Deut. Ztg.“ piše, da se je nadejati, da bode program do sredi maja izgotovljen ter zavrača neumni strah, da bi mogla vlada izpolniti nekaj nemških zahtev. Tega si Nemci le želé ne pa bojé, kajti njihovo geslo ne more biti. „Vse ali nič“. Pač pa se bodo potem prav z isto vnemo potezali še za izpolnitev nadaljnjih svojih želja. Jako pesimističen je „Deut. Volksblatt“, ki se za podkomite ne more navdušiti. V avstrijskem parlamentarnem življenju so se namreč ljudje navadili voliti pododseke le s tem namenom, da se kaj zavleče ali celo pokoplje. Tudi dvomi antisemitsko glasilo, da bi se doseglo sporazumljenje glede raznih diferenc v posameznih referatih, kaj lažje v pododseku kot v plenarni konferenci. Sploh ni mnogo upanja, da se program kmalu dovrši, ker ima pododsek svojo prvo sejo šele koncem tega meseca. Kakor znano so radikali sploh proti kakemu programu, ker jim obstrukcija zadošča kot program svojega prepričanja, ter se izraža vse njihovo stremljenje v jedini želji, doseči strogo nemško vlado.

Ministerska kriza na Grškem je že rešena. Načelstvo novega kabineta je prevzel definitivno vodja Trikupistov Teotokis, o katerem se je spočetka trdilo, da ima največ upanja na zmago. Zbral je okolu sebe kajpada samo somišljenike ter razdelil posamezne portfelje sledečim možem. Simopulos finance, Atos Romanos zunanje zadeve, polkovnik Knunduros vojno, Buduris mornarico, Karopaolos pravosodje in Ephtaxias bogočastje in nauk. Min. predsednik si je pridržal portfelj za notranje zadeve. Novi možje so m. petek zaprisegli in so se v soboto takoj predstavili poslanski zbornici. Listi poročajo, da bo nova vlada predložila načrt, s katerim se bo vojaškim častnikom prepovedalo ptegovati se za poslaniške mandate za državni zbor, in predlagal novo razdelitev kraljestva ter osnovo drž. policije. To je toraj nekako njen poseben program, ki jo bo pa najbiže strmoglavil še preje, nego je bilo običajno dosedaj pri grških ministerstvih.

Ministerska kriza v Rumuniji. — Načelnik rumunskega liberalnega kabineta Sturdza je 12. t. m. podal kralju ostavko, katera sedaj sicer še ni vsprejeta, toda ministerstvo

bo šlo, čim dobi kralj kake druge vsaj približno toliko sposobne može. Povod navstali krizi v rumunski vladi je prav za prav ogerski nekdanji ministerski predsednik baron Banffy, ki je v neki, še le pred kratkim odkriti in objavljeni brošuri na nek način razžalil rumunski narod na Ogorskem in vsled tega pa tudi v domovini. Min. predsednik Sturdza najbrže pravočasno ni storil potrebnih korakov in morda tudi ni mogel ali hotel pokazati potrebne eneržije, kar mu pa sedaj radikalni elementi štejejo v največje zlo. V listih in na zborovanjih jeli so ga ljuto napadati in naravnost zahtevati, naj se čim preje umakne. Priredili so minoli teden tudi velik protestni shod in potem demonstrativni obhod, katerega sta pa policija in vojaštvo razpršila. Pri tej priliki je prišlo do krvavega pretepa mej vojaštvom in demonstranti. V takih razmerah se Sturdza ni mogel več vzdržati ter je demisioniral. Sploh pa so ti dogodki le neki povod izbruhom, ki se pojavijo vselej, kadar se kaki kliki jame dozdevati, da je to ali ono ministerstvo že dovolj časa na ministerskem sedežu. Tako je bilo tudi sedaj. Gotovih elementov se je polastilo hrepenenje po ministerskih stolcih, in ministerstvo mora iti. Na Rumunskem spreminjajo sicer le osebe in nikoli sistema, a to pogostoma.

O pogajanjih mej vlado in italijanskimi poslanci, ki so bila, kakor znano, popolno brezvspešna, poroča neki dunajski list iz kroga italijanskih poslancev sledeče: Ako ravno poroča neki dunajski eficijozni list, da so se tikali dogovori mej posl. dr. Kathreinom in zastopniki italijanskih poslancev le nekaterih neobveznih vprašanj, in da vlada s temi dogovori ni bila v prav nikaki dotiki, je vendar resnično, da je dr. K. v sporazumu z grofom Thunom in baronom Dipaulijem nastopal kot posredovalec ter razodel vladne nasvete glede avtonomije južnih Tirol, da na ta način pregovori italijanske poslance za vstop v dež. zbor. Prvi poskus pa se je popolno izjalovil, ker italijanski del ni bil zadovoljen z vladnimi predlogi. Tako je toraj prišlo, da se je pričelo deželno-zborsko zasedanje brez italijanske manjšine in se bo najbrže tudi izvršilo brez nje. Pričela so se baje nova pogajanja v Tridentu, in je dr. K. poskusil z novimi sredstvi, toda nade na kak vspeh je izredno malo.

Samoško vprašanje se kaže vedno bolj zamotano po zopetnem vstoličenju „kralja“. Tam se je sicer sodilo, da bo sedaj zavladal mir, in da bodo združene velesile preprečile vsak boj mej obema domačima rodovima. Toda 1. t. m. se je bil zopet krvav boj na neki nemški plantaži v bližini mesta Apie, v katerem boju je padlo več angleških in ameriških mornarjev, mej temi nekaj častnikov. Mataafovi somišljeniki so ogorčeni padli po njih. Toda ves dogodek ima pa še drug pomen. Boj je vodil in prebivalstvo nahujskal lastnik nemške plantaže, rodod Nemec. Skoro gotovo pa je, da je ta mož postopal sporazumno z nemškim zastopnikom admiralom Kautzom, o katerem je nemški zastopnik Holleben v Washingtonu sam priznal, da je njegovo postopanje prvič razžaljivo, drugič nezakonito in tretjič škoduje nemškim trgovskim interesom. Admiral Kautz je bil torej že v drugič začetnik in prouzročitelj nemirov in je torej umevno, da se s tem dogovori glede rešitve te zadeve znatno ovirani. Pa tudi nemška vlada sama je pri tem mnogo zakrivila, ker ni takoj spočetka stopila na prste svojemu proti njenim interesom delujočemu zastopniku. Morda je hotela z lepa poravnati preporno zadevo ali pa vedoma provzročiti razpor mej ostalima državama.

Raspust štirih nemško-nacijonalnih društev. — Vlada se je vendar nekoliko ojunčila ter stopila na prste nemško-nacijonalnim elementom s tem, da jim je razpustila štiri dunajska društva, ki so bila po svojem delovanju skrajno sovražna cerkvi, državi in slovanstvu. To dokazuje že ime poslanca Wolfa, ki je načeloval društvu nemških nacijonalcev v Avstriji in bil v najožji dotiki tudi z ostalimi društvi. Kajpada je vsled tega razpusta nepopisen krik v liberalno-židovskem

taboru in pritožbe na ministerstvo proti najnovejšemu, kajpada po vsem upravičenemu ukrepu dolenje vstrijskega namestnika bodo kar trunoma prihajale iz vseh pristnonemških kotov. Upanje pa je, da bo osrednja vlada odločno in jasno odgovorila prusaškim kričačem jim v bodoče le še ostreje gledala na prst, ker le na ta način je mogoče vsaj deloma omejiti skrajno predrzne nastope se cerkvi in državi sovražne klike.

Za našo obrtnost.

(Obrtno-politična premišljevanja).

II.

Naši produktivni srednji stanovi pa niso zapleteni samo v borbo s kapitalističnimi veleindustrijalci in različnimi petičnimi špekulanti, ampak se imajo baviti tudi z vzorno organizovano socijalnodemokracijo, katera z vso odkritosrčnostjo oznanja, da morajo produktivni srednji stanovi vsi propasti, da jim je to sojeno, ker zanje ni prostora v svetovnem gospodarstvu, kakor se zdaj razvija, da izginejo, ker je to prirodna posledica novodobnega razvoja produkcije, katera — po njihovem mnenju — z železno doslednostjo sili na to, da pogoltne kapitalistična veleprodukcija vse srednje stanove ter tako pripravi tla socijalnodemokratski državi.

Ti boji naših srednjih stanov za obstanek so v sedanjih, za vso bodočnost našo tako znameniti dobi velicega pomena za ves narod.

Mi stojimo na stališči, da je pri socijalnem položaju našega naroda in prebivalstva cele dežele ohranitev samostojnega, gospodarsko neodvisnega kmeta in rokodelca največje občne važnosti, in da bi proletarizacija teh stanov prouzročila najhujše in najnevarnejše gospodarske in socijalne krize. In ker bi imele te krize sedaj še nedogledne posledice, smatramo za svojo prvo in najsvetejšo dolžnost, da v odvrnitev te nevarnosti zberemo in združimo vse sile.

Z malodušnostjo, brezbriznostjo in odjenjevanjem, kakor tudi z domačimi prepiri koristimo samo svojim nasprotnikom, podpiramo njihova prizadevanja in pospešujemo njegovo zmago nad nami.

Starodavni naši sovražniki vedo prav dobro, da beraški narod, da narod, kareri v današnjih časih gospodarski samo životari, nima ne moči in ne politične veljave. Zato se ti naši sovražniki tudi tako strastno trudijo, da zadržujejo in ovirajo naš gospodarski razvoj. Naši nasprotniki prav nič ne prikrivajo svojega upanja, da velikanska moč modernega kapitalizma razbije sedanje srednje stanove, da jih gospodarski podjarmi in ugonobi, in da bode s to krizo v kmetskem in v srednjem stanu uničena za vedno naša gospodarska moč in neodvisnost in zajedno v tem naša politična moč.

Kdo po tem še ne uvidi, kolika nevarnost grozi celemu narodu, kakor tudi posameznim stanovom od tod,